

Gemeenteraad Landsmeer

Postbus 1

1120 AA Landsmeer

Betreft : Vaststelling concept RES-NHZ / bezwaar tegen aanwijzing zoekgebieden
windturbines Landsmeer

Datum : 29 september 2020

Geachte gemeenteraad,

In Noord-Holland Zuid is de ambitie om 1227 hectare zonnepanelen en 44 windturbines te plaatsen in 42 zoekgebieden. Zonnepanelen en windturbines zouden onder meer kunnen komen langs de A7, A8 en A10. De A10 ter hoogte van Landsmeer is grondgebied van gemeente Amsterdam. Gemeenten zijn op zoek naar meer zoekgebieden. De provincie heeft eerder een aantal plekken aangewezen waar wel en geen windmolens mogen komen. De uitkomst van de aanwijzing was dat dit in Landsmeer niet zou worden toegestaan.

Wij hebben in dit verband met verontrusting kennisgenomen van de recent bekendgemaakte wensen aangeleverd door de fractie van Groen Links, in het bijzonder waar het gaat om punt 3 *“wens voor een zoekgebied (wind in lijnopstelling) langs het Noord-Hollands Kanaal”*, punt 4 *“uitbreiding Landsmeerderveld uitbreiden met wind”* en punt 6 *“inzet op energieopwekking van windenergie”*. Hieronder zullen wij onze bezwaren toelichten.

1. Geluidsoverlast door windturbines

De aangewezen - of mogelijk aan te wijzen - zoekgebieden, te weten langs het Noord-Hollands Kanaal, het Landsmeerderveld en langs de A10 Noord zijn weliswaar niet druk bevolkte woonwijken, maar het is bewoond. Het is een feit dat bewoners in Landsmeer hinder en last zullen ondervinden van windturbines op één van deze locaties.

De afgelopen jaren is er veelvuldig onderzoek gedaan naar geluidsoverlast die windturbines veroorzaken en de mogelijke impact op de volksgezondheid. Niemand betwist dat windturbines

geluidsoverlast veroorzaken. Veel onderzoeken geven daarnaast aan dat er een verband is tussen geluidsoverlast door windturbines en gezondheidsklachten bij omwonenden. Partijen zoals de WHO (World Health Organization) en de GGD hebben recentelijk gewaarschuwd voor de gevolgen van windturbines op de gezondheid. De WHO kwam in maart 2018 met een rapport waarin zij waarschuwt dat omgevingsgeluiden flink negatieve effecten hebben op de gezondheid.¹ Omgevingsgeluiden kunnen volgens de WHO leiden tot psychologische en lichamelijke gevolgen, vooral bij langdurige blootstelling. De WHO heeft meer expliciet gesteld dat geluid van windmolens “een potentieel gezondheidsrisico” vormen.

In Nederland regent het intussen klachten van omwonenden van windturbines. Het probleem is dat de windturbines vaak geluid geven dat binnen de zgn. wettelijke normen blijft. De wettelijke normen zijn echter veel te ruim.² Bovendien wordt een gemiddelde gemeten over een heel jaar, waardoor de pieken worden gecompenseerd door windstille momenten. Zie in dit verband bijvoorbeeld een reportage uit de dorpen Hoeksche Waard, alwaar vier van de vijf gezinnen wonend binnen een straal van 500 meter van een windturbine zijn verhuisd door de overlast.³ Op de zuiverheid van het besluitvormingsproces voorafgaand aan het plaatsen van de windturbines valt ook vaak een hoop af te dingen. Zie in dit verband ook:

“Aan de Wiel wás raadslid voor GroenLinks, hij maakt zich nog steeds zorgen om klimaatverandering. Maar hij werd vreselijk teleurgesteld door de politiek. „De Statenfractie van GroenLinks was er héél erg voor dat die dingen hier zouden komen. De overlast voor omwonenden noemt de politiek collateral damage.” Inmiddels is hij geen lid meer. Het zou verplicht moeten zijn voor de raadsleden in jullie gemeentes om deze excursie ook te maken.”

---

¹ Link: <https://www.groen-inzicht.nl/wp-content/uploads/2019/11/WHO-noise-guidelines-eng.pdf>

² De wettelijke geluidsnorm is 47 decibel overdag en 41 db 's nachts. De GGD Amsterdam heeft gesteld dat bij een geluidsniveau van 45 db, 31% van de omwonenden binnen straal van 2,5 km hinder ondervinden. Het RIVM heeft geadviseerd om 40 db te hanteren, de overheid heeft dit advies niet opgevolgd. Een zekere mate van ernstige hinder door de overheid werd aanvaardbaar geacht.

³ Link: <https://www.bd.nl/oss-e-o/dit-zijn-windmolens-in-de-hoeksche-waard-zo-willen-ze-het-niet-in-heesch-en-ravenstein~a2c02d71/>

De belangen van realisatie van afspraken rondom duurzame energie wegen zwaar. Maar dit mag nooit zwaarder wegen dan de gezondheid van omwonenden. Collateral damage is in geen geval aanvaardbaar.

2. Laagfrequent geluid

Er komt steeds meer bewijs dat ook laagfrequent geluid door windturbines gezondheidsschade kan opleveren. Wij verwijzen in dit verband onder meer naar een artikel in vakblad Medisch Contact van arts dr. van Manen over de gezondheidsschade door windmolens.⁴ Laagfrequent geluid wordt deels door het oor waargenomen, maar wordt vooral door het lichaam gevoeld. Het lichaam reageert hierop door bijvoorbeeld adrenaline aan te maken om te kunnen vluchten. Immers laagfrequent geluid komt in de natuur voor en dit kondigt aardbevingen of vulkaanuitbarstingen aan. Gevolg: hoge bloeddruk, hartritmestoornissen. Voor laagfrequent geluid zijn er door de overheid geen grenzen bepaald.

SP-lid van Gerven heeft over laagfrequent geluid begin 2020 de volgende vraag gesteld aan de regering⁵:

Bent u bereid om het Deense onderzoek naar laagfrequent geluid ook in Nederland uit te voeren, de Kamer hierover te informeren en afhankelijk van de uitslag van dit onderzoek een voorstel te doen de regelgeving in ons land aan te passen?

Antwoord:

“Bij de behandeling van de Aanvullingswet geluid Omgevingswet (Kamerstuk 27 juni 2019, Kamerstuk 99 Herdruk, 99-16-16) is er gesproken over de Deense benadering van laagfrequent geluid. In Nederland bestaat geen aparte regelgeving voor uitsluitend laagfrequent geluid. De Nederlandse normen voor windturbinegeluid beslaan het hele geluidsspectrum, dus ook laagfrequent geluid. (..) Het RIVM is door de betrokken ministeries van Economische Zaken en Klimaat, Infrastructuur en Waterstaat, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Volksgezondheid, Welzijn en Sport gevraagd om de bestaande kennis omtrent laagfrequent geluid beter toegankelijk te maken en te bezien of er verder onderzoek op dit gebied nodig is. Op basis van de uitkomsten hiervan wordt er een beslissing over eventuele verdere beleidsontwikkelingen genomen.”

---

⁴ Bron: “Windmolens maken wel degelijk ziek”. Bron: medischcontact.nl .

⁵ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/ah-tk-20192020-1779.html>

Dit betekent dat het onderzoek naar de gevolgen van laagfrequent geluid gecreëerd door windturbines nog in volle gang is. Alleen om die reden al, ook wel het verbod om in strijd met het voorzorgsbeginsel te handelen, zou de gemeenteraad zich afwachtend en afwijzend moeten opstellen waar het gaat om de mogelijke plaatsing van windturbines in de omgeving. Uit steeds meer internationale onderzoeken komt naar voren dat windmolens invloed op de gezondheid kunnen hebben tot een straal van maar liefst 10 tot 15 kilometer!⁶ Aan de Kanaaldijk, Kanaalweg en de van Beekstraat worden ook diverse dieren gehouden. Naast de inwoners zullen ook dieren, die juist extreem gevoelig zijn voor laagfrequent geluid, natuurlijk hinder ondervinden van de windturbines.

3. Het groene karakter van Landsmeer

In Landsmeer koesteren we allemaal het groene en dorpse karakter. We zijn trots op het Landsmeedersveld, het Ilperveld en de dijk. Windturbines vervuilen het aanzicht van het landschap. Ons groen zou gevrijwaard moeten blijven van mega industriële windturbines.

4. Natura 2000 – Ilperveld

Het Ilperveld is een Natura 2000-gebied. Dit is gelegen vanaf de van Beekstraat, langs het kanaal, tot Purmerland. Windturbines zullen in dit gebied – d.w.z. ook langs het kanaal zoals voorgesteld door Groen Links - negatieve effecten hebben op de veelal bedreigde vogel- en plantensoorten. Ook de bedreigde Noordse woelmuis leeft hier. Het openbare belang van duurzame energie weegt niet op tegen het belang van de bescherming van het Ilperveld. Ook zijn er alternatieve oplossingen aanwezig om de energietransitie op te vangen. Een windturbine zal de wezenlijke waarden en kenmerken van het gebied aantasten. Windturbines zijn zeer slecht te verenigen met een Natura 2000 status.

---

⁶ <https://www.groen-inzicht.nl/onderzoek/impact-van-windturbines-op-gezondheid-internationaal-steeds-meer-waarschuwingen/>

Link Fins onderzoek: <https://stopthesethings.com/2019/02/01/home-wreckers-finnish-study-finds-wind-turbine-infrasound-unsafe-for-residents-living-within-15-km/>

Link Belgisch onderzoek: <https://www.mijngezondheidsgids.nl/windmolens-schadelijk-voor-de-gezondheid/>

5. Alternatieven

Duurzame energie hoeft niet gerealiseerd te worden met windenergie, dit zou ook kunnen met zonne-energie. Dat is minder invasief. Er zijn daken genoeg in Landsmeer. Wij vragen aan de gemeenteraad om hier prioriteit aan te geven, boven het plaatsen van windturbines. Hoeveel zonnepanelen zijn nodig in Landsmeer om te kunnen voldoen aan nieuwe energienormen? Is dit voldoende onderzocht? Ook zijn er bijvoorbeeld alternatieve houten windmolens op de markt van 15 meter hoog. Er staan hier nu ongeveer 270 molens van in Nederland, waarvan 230 in de provincie Groningen.⁷

Conclusie

Windturbines veroorzaken onder meer geluidsoverlast, laagfrequent geluid, slagschaduw en knipperende lichten. Dit kan tot gezondheidsproblemen leiden, die echter nog veel te weinig serieus worden genomen. Ten aanzien van milieu en gezondheid geldt het voorzorgsbeginsel. Wanneer een ingreep ernstige (gezondheids)schade kan veroorzaken aan de samenleving, ligt de bewijslast van de ingreep bij de voorstanders van de windturbines als er geen wetenschappelijke consensus bestaat over de toekomstige schade. Gezondheid mag niet iets zijn dat terloops genoemd wordt als iets waar in een later stadium nog naar wordt gekeken. Het risico nu is dat “gezondheid” in een latere uitwerking van de plannen rondom de energietransitie onvoldoende aandacht krijgt. Wij willen voorkomen dat de gemeenteraad van Landsmeer zich dan kan verschuilen achter de eerder vastgestelde opgave.

Er moet meer bekend zijn over de impact van windturbines op de gezondheid. De huidige wettelijke normen beschermen bewoners onvoldoende. Wij, inwoners van Landsmeer, en in het bijzonder bewoners aan de Kanaaldijk en Kanaalweg, willen niet onderworpen worden aan een groot medisch experiment met horizonvervuilende landschapskarakteraantastende industriële windmotoren in het zicht.

Om die reden verzoeken wij uw gemeenteraad om:

- A. Geen zoekgebieden aan te wijzen voor industriële windturbines in de gemeente Landsmeer;
- B. Zich te verzetten tegen windturbines langs de A10 Noord omdat dit een direct effect zal hebben op de inwoners van Landsmeer;
- C. Alternatieven te onderzoeken in het kader van duurzame energie.

---

⁷ “De windmolen die mensen wel willen”, NRC Handelsblad, 19 augustus 2019.

Met vriendelijke groet,

N. Haddadi

P.J. van Dijk

J.H. Nederhoed

J. Nijzink

J. Steenvoorden